

Till dig som vårdar en människa i livets slutskede och till dig som sitter vak

När du sitter vak innebär det ett stort ansvar genom att vara den som är närmast den enskilde i livets slut. Det är en förmån att få hjälpa till under denna tid.

I de flesta fall är det bäst att personal som känner den enskilde sitter vak. Du som är inkallad som vak kan därför vara den som ersätter ordinarie personal i arbetslaget och utför då de arbetsuppgifter som den ordinarie personalen skulle ha gjort. För att den enskilde ska få så god omvårdnad som möjligt är det viktigt att regelbundet bytas av, då det kan vara intensivt att spendera tid med en människa i livets slut.

När du sitter vak är det vissa saker att tänka på:

- Du ansvarar för att ta del av information och journalanteckningar som rör patienten.
- Du är huvudansvarig för patienten. Du har tillsammans med övrig personal ansvar för att den döende har det så bra som möjligt och att de behov och önskningar som uppkommer möts i möjligaste mån. Var närvarande och använd varliga händer i omvårdnaden. Informera alltid den döende om vad som kommer att göras.
- Du ser om den döende besväras av några symtom som oro, smärta, illamående, förvirring, andnöd eller rosslighet. Stötta med lämpliga omvårdnadsåtgärder och rapportera till tjänstgörande sjuksköterska.
- Eftersom din tid ska gå till den person du vårdar och för att inte missa symtom samt för att säkerställa att den du vårdar har det så bra som möjligt får du självklart inte sova, lyssna på musik för egen del eller dylikt.
- Du ser till att den du vårdar får sina läkemedel på rätt sätt och vid rätt tidpunkt, vid svårigheter att ta emot läkemedel kontaktas sjuksköterska.
- Följ de instruktioner som finns angående lägesändringar. Hjälpmedel som kan behövas ska finnas tillgängliga. En tryckavlastande madrass är ett hjälpmedel och ska ses som ett komplement till lägesändringar. På rummet finns dokument med särskilda instruktioner för omvårdnad, lägesändringar, munvård mm.
- Se till att det finns material för att kunna ge god omvårdnad t.ex. munvårdsprodukter, kräkpåsar, mjukgörande hudkräm.
- Håll fint i rummet så det upplevs som rofyllt.
- Ser du en försämring hos den döende tas kontakt med sjuksköterska som i sin tur tar kontakt med närstående om sådana finns. När det finns närstående som vakar är det ändå viktigt att du som omvårdnadspersonaltar ansvar för den döendes omvårdnad. Närstående kan involveras i omvårdnaden, om det är den döendes och de närståendes önskan, inte annars.
- Dokumentera den omvårdnad du ger regelbundet i omvårdnadsdokumenten samt i patientjournalen efter ditt arbetspass.

Till din hjälp har du kollegor, den palliativa vårdplanen, munvårds- och lägesändringsschema, smärtskattningsinstrument, munbedömningsinstrument. Använd vid behov patientens larm för att påkalla hjälp från dina kollegor. Om du undrar över något eller misstänker att den du vårdar inte har det bra, tveka inte att kontakta sjuksköterskan. Vid personalfrågor, kontakta din chef.